

T.C.

DANI TAY

ALTINCI DA RE

Esas No : 2019/

Karar No : 2022/

**DAVACI** : Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birli i (TMMOB)

**VEK L** : Av.

**DAVALI** : Çevre, ehircilik ve klim De iikli i Bakanlı ı - ANKARA

**VEK L** : Av.

**DAVANIN KONUSU** : 11/01/2019 tarihli, 30652 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Türkiye Bina Deprem Yönetmeli i Kapsamında Yapılacak Tasarım Gözetimi ve Kontrolü Hizmetlerine Dair Tebli in iptali istemidir.

**DAVACININ DD ALARI :**

Dava konusu Tebli in, özel uzmanlık gerektiren konularda "tasarım gözetimi ve kontrolü hizmeti" ekinde bir hizmet alanı olu turdu u, yeni bir meslek niteli inde olan bu statünün dayanak Yasada ve ilgili mevzuatta olmadı ı halde Yönetmelikle yapılan atıf gere i anılan Tebli ile düzenlenmesinin dava konusu i lemi yetki yönünden hukuka aykırı hale getirdi i, 6235 sayılı Yasanın 2.maddesi gere i ilgili TMMOB'dan görü alınması gerekirken alınmadan tesis edilen i lemin ekil yönünden hukuka aykırı oldu u, yapı denetim sisteminin geli tirilmesiyle sorunlar çözülebilecekken tasarım gözetmenli i hizmeti olu turulması nedeniyle i lemin sebep yönünden hukuka aykırı oldu u, tek bir mühendislik disiplinine ba lı kalınmasının eksik düzenleme oldu u, tasarım gözetmenli i hizmeti verecek mühendislik disiplini yasayla belirlenmesi gerekti i, tasarım gözetmenli i hizmeti sunacak ki ilerin ba vuru belgelerinin tek tek sayılmayarak keyfiyet olu turuldu u, belgelendirilmesinin Bakanlıkça yapılacak olmasıyla TMMOB ile organik ba ının kesilece i, belge almak için gerekli puan artının kriterlerinin belirlenmedi i, kamu yararı amacı olmadı ından hukuka aykırı oldu u öne sürülmü tür.

**DAVALININ SAVUNMASI :**

Öncelikle, usule ili kin olarak, davanın süresinde açılmadı ı ve davacının menfaatinin yoklu u nedeniyle davanın usulden reddi gerekti i savunulmu tur.

Dava konusu Tebli in kurum yetkisi dahilinde, Anayasada belirlenen amaç do rultusunda, 7269 sayılı Yasa'ya ve Türkiye Bina Deprem Yönetmeli ine dayanılarak çıkarıldı ı, Tebli ile yeni bir uygulama getirildi i iddiasının yerinde olmadı ı, benzer uygulamaların "enerji kimlik belgesi (EKB) uzmanı" gibi ba ka tebli ler de yapıldı ı, Tebli ile yeni bir meslek ihdas edilmedi i, mühendislik hizmetine ili kin bir düzenleme yapıldı ı, bunun da idarenin yetkisinde oldu u, ayrıca ilgili odalardan görü istenmesi gerekti ine ili kin kural uyarınca in aat mühendisli ini ilgilendiren bir konu oldu undan in aat mühendisleri odasından görü istenildi i, bunun yanında taslak metnin 46 farklı kurum ve kurulu a da gönderildi i, yapı denetiminin binanın yapım a amasında tasarım

T.C.

DANI TAY

ALTINCI DA RE

Esas No : 2019/

Karar No : 2022/

gözetmenli inin ise proje a amasında yapıldı ından yapı denetimin geli tirilerek sorunun çözülemeyece i, deprem afetine kar ı tedbir alma görevi olan idarenin bu konuda düzenleme yapmasının TMMOB'nin alanına müdahale sayılamayaca ı, tasarım gözetimi ve kontrolü hizmeti alınacak ki inin binayla yakından ilgil, mühendislik disiplinin olması gerekti inden bunun in aat mühendisli i olmasında, ba vuru belgeleri, belge için puan artı ve belgelendirme hususlarında hukuka aykırılık bulunmadı ı savunulmu tur.

**DANI TAY TETK K HAK M**

**DÜ ÜNCES** : Davanın reddi gerekti i

dü ünülmektedir.

**DANI TAY SAVCISI**

**DÜ ÜNCES** :

Dava, 11/01/2019 günlü, 30652 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Türkiye Bina Deprem Yönetmeli i Kapsamında Yapılacak Tasarım Gözetimi ve Kontrolü Hizmetlerine Dair Tebli "in iptali istemiyle açılmış tır.

Davalı idarenin usule ili kin itirazları yerinde görülmemi tir.

Davaya konu Tebli 'in 1. maddesinde, bu Tebli 'in amacının, 18/03/2018 tarih ve 30364 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye Bina Deprem Yönetmeli i kapsamında, özel uzmanlık gerektiren konularda tasarımın gözetimi ve kontrolü hizmetini yerine getireceklerin e itim ko ulları, mesleki yeterlilik ve deneyim konuları ve bunların belgelendirilmesi ile hizmetin yürütülmesine dair usul ve esasları belirlemek oldu u, 2. maddesinde, bu Tebli 'in, 10/07/2018 tarih ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurba kanlı ı Te kilatı Hakkında Cumhurba kanlı ı Kararnamesi'nin 107. maddesinin birinci fıkrası ile 18/03/2018 tarih ve 30364 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye Bina Deprem Yönetmeli i'nin eki Deprem Etkisi Altında Binaların Tasarımı için Esasların 1.3. maddesine dayanılarak hazırlandı ı belirtilmi tir.

Anayasa'nın 124. maddesinde, Cumhurba kanı, bakanlıklar ve kamu tüzelki ilerinin, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurba kanlı ı kararnamelerinin uygulanmasını sa lamak üzere ve bunlara aykırı olmamak artıyla, yönetmelikler çıkarabilecekleri hükme ba lanmış tır.

7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun'un 3. maddesinde, bu Kanun'a göre afet bölgesi olarak ilan edilen yerlerde yeniden yapılacak, de i tirilecek, büyütülecek veya esaslı tamir görececek resmi ve özel bütün yapıların tâbi olaca ı teknik artların, Bayındırlık Bakanlı ının mütalaası da alınarak mar ve skan Bakanlı ınca hazırlanacak bir yönetmelikle tespit edilece i düzenlemesine yer verilmi tir.

5902 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Ba kanlı ının Te kilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un, Türkiye Bina Deprem Yönetmeli i'nin yayımlandı ı tarihte yürürlükte olan haliyle 12. maddesinde; a) Depreme hazırlık, müdahale, deprem riski yönetimi, b)

T.C.

DANI TAY

ALTINCI DA RE

Esas No : 2019/

Karar No : 2022/

Depremde zarara u raması muhtemel yerler ile zarara u ramı yerlerin imar, plan ve proje i lemlerinin yürütülmesi, c) Depreme hazırlık, müdahale ve iyile tirme a amalarında kullanılacak kamu, özel ve sivil toplum kurulu ları ile yabancı ki i ve kurulu lara ait her türlü kaynakların tespiti ve etkin kullanımı, ç) Depremler hakkında halkın bilgilendirilmesi, konularında uygulanacak politikaları belirlemek, takip etmek, de erlendirmek ve depremler ilgili hizmetlerin yürütülmesinde Ba kanlı ın di er birimlerine danı manlık yapmak konularında Ba kanlık bünyesindeki Deprem Dairesi Ba kanlı ının görevli oldu u düzenlenmi , 17. maddesinde ise; Ba kanlı a görev alanına giren konularda düzenleme yapma yetkisi verilmi tir.

Dava konusu tebli in dayana ı olan Türkiye Bina Deprem Yönetmeli i 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun ile 5902 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Ba kanlı ının Te kilat ve Görevleri Hakkında Kanunun yukarıda yer verilen maddelerine dayanılarak Afet ve Acil Durum Yönetimi Ba kanlı ı tarafından hazırlanmı ve 18/03/2018 günlü, 30364 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak 01/01/2019 tarihi itibarıyla yürürlü e girmi tir.

Anılan Yönetmeli in 1. maddesinde; bu Yönetmeli in amacının, yeniden yapılacak, de i tirilecek, büyütülecek resmi ve özel tüm binaların ve bina türü yapıların tamamının veya bölümlerinin deprem etkisi altında tasarımı ve yapımı ile mevcut binaların deprem etkisi altındaki performanslarının de erlendirilmesi ve güçlendirilmesi için gerekli kuralları ve minimum ko ulları belirlemek oldu u, 3. maddesinde; deprem etkisi altında binaların tasarımı için bu Yönetmeli in ekinde yer alan esasların uygulanaca ı kurala ba lanmı tır.

Yönetmeli in eki Deprem Etkisi Altında Binaların Tasarımı için Esasların Genel Hükümler ba lıklı birinci bölümünün, 1.3 maddesinde 'Özel Konularda Tasarım Gözetimi ve Kontrolü ba lı ına yer verilmi , 1.3.1.1 sayılı alt maddesinde; bu Yönetmeli in uygulanmasına ili kin de erlendirme ve tasarım süreçlerinde, özel uzmanlık gerektiren konularda projenin ba langıcından tamamlanmasına kadar ilgili tüm tasarım a amalarında görev yapacak ekilde, ilgili alanda teorik ve mesleki bilgi ve deneyim sahibi in aat mühendislerinden "tasarım gözetimi ve kontrolü" hizmeti alınmasının zorunlu oldu u belirtilmi , 1.3.1.2. sayılı alt maddede ise bu tür hizmetleri yerine getireceklerin e itim ko ulları, mesleki yeterlilik ve deneyim konuları ve bunların belgelendirilmesi ile hizmetin yürütülmesine ili kin usul ve esasların Çevre ve ehircilik Bakanlığı tarafından belirlenece i öngörülmü olup, dava konusu tebli bu hüküm gere ince çıkarılmı tır.

Yukarıda yer verilen yasal düzenlemeler çerçevesinde, davalı Bakanlıkça görevli ve yetkili oldu u konulara ili kin olarak yasa hükümlerine uygun alt düzenleyici i lemler tesis edilebilece i, bu kapsamda yeniden yapılacak, de i tirilecek, büyütülecek veya esaslı tamir görecek resmi ve özel bütün yapıların tabi olaca ı teknik artları belirleyebilece i açıktır. Bakanlı ın yasadan kaynaklanan bu düzenleme yapma yetkisini kullanırken, öncelikle Yasanın yönetmelik ile düzenlenmesini emretti i konularda bir yönetmelik çıkarması zorunlu

T.C.

DANI TAY

ALTINCI DA RE

Esas No : 2019/

Karar No : 2022/

olup, Yönetmelik ile yasaya uygun şekilde düzenlenen konularda da, uygulamaya yönelik olarak tebliğ, genelge gibi alt düzenlemeler yapması mümkündür. Diğer bir ifadeyle, yasada bir konunun yönetmelikle düzenleneceği öngörülmesi, yönetmeliğin bu düzenlemeleri tebliğ, yönerge, genelge gibi daha alt idari düzenlemelere bırakması hukuka uygun olmayacaktır.

Bu durumda, Türkiye Bina Deprem Yönetmeliğinin dayanağı olan yasal düzenlemeler uyarınca, Yönetmelikle tespit edilmesi gereken konular kapsamında yer alan, tasarım gözetimi ve kontrolü hizmetlerini yerine getireceklerin eğitim koulları, mesleki yeterlilik ve deneyim konuları ve bunların belgelendirilmesi ile hizmetin yürütülmesine ilişkin usul ve esasların Yönetmelik yerine Tebliğ ile düzenlenmesinde yasaya ve hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu "Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği Kapsamında Yapılacak Tasarım Gözetimi ve Kontrolü Hizmetlerine Dair Tebliğ" in iptaline karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

#### TÜRK MİLLET ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince, 29/10/2021 günlü, 31643 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 85 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 1. maddesi uyarınca, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Altıncı Kısımının Dördüncü Bölümünün başlığı "Çevre, ehircilik ve iklim Değişikliği" ekinde değiştirildiğinden, husumetin Çevre ve ehircilik Bakanlığı yerine Çevre, ehircilik ve iklim Değişikliği Bakanlığı na yöneltilmesine karar verilerek, Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği görüldü:

#### NCELEME VE GEREKÇE:

##### **MADD OLAY:**

18/03/2018 günlü, 30364 (mükerrer) sayılı Resmi Gazetede Türkiye Bina Deprem Yönetmeliğinin ekinde yer alan Deprem Etkisi Altında Binaların Tasarımı için Esasları yayımlanmış, bu Esasların 1.3.1.1 maddesinde "tasarım gözetimi ve kontrolü" hizmetine 1.3.1.2 maddesinde ise; bu tür hizmetleri yerine getireceklerin eğitim koulları, mesleki yeterlilik ve deneyim konuları ve bunların belgelendirilmesi ile hizmetin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar Çevre ve ehircilik Bakanlığı tarafından belirleneceği kuralına yer verilmiş, bunun üzerine, Çevre ve ehircilik Bakanlığı tarafından 11.01.2019 günlü, 30652 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği Kapsamında Yapılacak Tasarım Gözetim ve Kontrolü Hizmetlerine Dair Tebliğ düzenlenmiştir.

Bakılan dava, anılan Tebliğ in iptali istemiyle açılmıştır.

T.C.

DANI TAY

ALTINCI DA RE

Esas No : 2019/

Karar No : 2022/

### LG L MEVZUAT VE HUKUK DE ERLEND RME

#### Usul Yönüden:

Davalı tarafından, davanın süresinde açılmadı ı ileri sürülmü ise de; dava konusu düzenleyici i lemin 11.01.2019 günlü Resmi Gazetede yayımlandı ı, bakılan davanın ise, 08.03.2019 günü yani altmı günlük dava açma süresi içerisinde açıldı ı anla ılmı tır.

Öte yandan, davalı tarafından davacının dava açma ehliyeti bulunmadı ı ileri sürülmü ise de; dava konusu düzenlemelerin, davacı Oda'nın ana Yönetmeli inde de belirtilen ki isel, me ru ve güncel menfaatini ilgilendirdi i anla ılmı tır.

Uyu mazlık konusu olayda, davalı tarafından ileri sürülen usule ili kin itirazlara yukarıda belirtilen sebeplerle itibar edilmeyerek davanın esasına ili kin inceleme yapılması gerekti i sonucuna varılmı tır.

#### Esas Yönüden:

**Anayasanın 124. maddesinde;** Cumhurba kanı, bakanlıklar ve kamu tüzel ki ilerinin, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurba kanlı ı kararnamelerinin uygulanmasını sa lamak üzere ve bunlara aykırı olmamak artıyla, yönetmelikler çıkarabilecekleri hükme ba lanmı tır.

**7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanunun 3. maddesinde,** bu Kanun'a göre afet bölgesi olarak ilan edilen yerlerde yeniden yapılacak, de i tirilecek, büyütülecek veya esaslı tamir görececek resmi ve özel bütün yapıların tâbi olaca ı teknik artların, Bayındırlık Bakanlı ının mütalaası da alınarak mar ve skan Bakanlı ınca hazırlanacak **bir yönetmelikle tespit edilece i** hükmüne yer verilmi tır.

**5902 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Ba kanlı ının Te kilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 12. maddesinde;** (Türkiye Bina Deprem Yönetmeli 'nin yayımlandı ı tarihte yürürlükte olan haliyle) a) Depreme hazırlık, müdahale, deprem riski yönetimi, b) Depremde zarara u raması muhtemel yerler ile zarara u ramı yerlerin imar, plan ve proje i lemlerinin yürütülmesi, c) Depreme hazırlık, müdahale ve iyile tirme a amalarında kullanılacak kamu, özel ve sivil toplum kurulu ları ile yabancı ki i ve kurulu lara ait her türlü kaynakların tespiti ve etkin kullanımı, ç) Depremler hakkında halkın bilgilendirilmesi, konularında uygulanacak politikaları belirlemek, takip etmek, de erlendirmek ve depremler ilgili hizmetlerin yürütülmesinde Ba kanlı ın di er birimlerine danı manlık yapmak konularında Ba kanlık bünyesindeki Deprem Dairesi Ba kanlı ının görevli oldu u düzenlenmi , **17. maddesinde ise;** Ba kanlı a görev alanına giren konularda düzenleme yapma yetkisi verilmi tır.

**Türkiye Bina Deprem Yönetmeli in 1. maddesinde;** bu Yönetmeli in amacının, yeniden yapılacak, de i tirilecek, büyütülecek resmi ve özel tüm binaların ve bina türü yapıların tamamının veya bölümlerinin deprem etkisi altında tasarımı ve yapımı ile mevcut

T.C.

DANI TAY

ALTINCI DA RE

Esas No : 2019/

Karar No : 2022/

binaların deprem etkisi altındaki performanslarının de erlendirilmesi ve güçlendirilmesi için gerekli kuralları ve minimum ko ulları belirlemek oldu u, **3. maddesinde**; deprem etkisi altında binaların tasarımı için bu Yönetmeli in ekinde yer alan esasların uygulanaca ı kuralla ba lanmıştır.

**Yönetmeli in eki Deprem Etkisi Altında Binaların Tasarımı için Esasların Genel Hükümler ba lıklı birinci bölümünün, 1.3 maddesinde** 'Özel Konularda Tasarım Gözetimi ve Kontrolü ba lı na yer verilmi , **1.3.1.1 sayılı alt maddesinde**; bu Yönetmeli in uygulanmasına ili kin de erlendirme ve tasarım süreçlerinde, özel uzmanlık gerektiren konularda projenin ba langıcından tamamlanmasına kadar ilgili tüm tasarım a amalarında görev yapacak ekilde, ilgili alanda teorik ve mesleki bilgi ve deneyim sahibi in aat mühendislerinden *“tasarım gözetimi ve kontrolü”* hizmeti alınmasının zorunlu oldu u belirtilmi , **1.3.1.2. sayılı alt maddede ise**; bu tür hizmetleri yerine getireceklerin e itim ko ulları, mesleki yeterlilik ve deneyim konuları ve bunların belgelendirilmesi ile hizmetin yürütülmesine ili kin usul ve esasların *Çevre ve ehircilik Bakanlığı ı tarafından belirlenece i* öngörülmü tür.

Yukarıda belirtilen yasal mevzuat do rultusunda çıkarılan dava konusu Tebli 'in **1. maddesinde**, bu Tebli 'in amacının, 18/03/2018 tarih ve 30364 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye Bina Deprem Yönetmeli i kapsamında, özel uzmanlık gerektiren konularda tasarımın gözetimi ve kontrolü hizmetini yerine getireceklerin e itim ko ulları, mesleki yeterlilik ve deneyim konuları ve bunların belgelendirilmesi ile hizmetin yürütülmesine dair usul ve esasları belirlemek oldu u, **2. maddesinde**, bu Tebli 'in, 10/07/2018 tarih ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlı ı Te kilatı Hakkında Cumhurbaşkanlı ı Kararnamesi'nin 107. maddesinin birinci fıkrası ile 18/03/2018 tarih ve 30364 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye Bina Deprem Yönetmeli i'nin eki Deprem Etkisi Altında Binaların Tasarımı için Esasların 1.3. maddesine dayanılarak hazırlandı ı belirtilmi tir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri, davacının iddiaları, davalının savunmaları ve dosyada bulunan bilgi ve belgeler birlikte de erlendirildi inde; amacı, kapsamı ve dayana ına yukarıda yer verilen dava konusu Tebli 'in hukuka uygun olup olmadı ının, idarenin düzenleme yetkisi çerçevesinde de erlendirilmesi gerekmektedir.

darenin düzenleme yetkisi, dayana ını Kanun ve Kararnamelerin olu turdu u, bunların uygulanmasını sa lamak üzere ve bunlara aykırı olmamak ıyla kullanılabilen ikincil bir yetkidir. dare bu yetkisini kullanırken normlar hiyerar isi ilkesini de gözetmek zorundadır. Normlar hiyerar isi ilkesi uyarınca, alt hukuk normlarının üst hukuk normuna aykırı hükümler içermemesi gerekmektedir. Yine, üst norm (kanun) tarafından, düzenlemesi alt norma (yönetmelik) bırakılan bir konunun da alt normda (yönetmelik) düzenleme yapılmaksızın bu konuya ili kin düzenlemenin daha alt bir hukuk normuna (tebli , genelge vs.) bırakılamayaca ı açıktır.

T.C.

DANI TAY

ALTINCI DA RE

Esas No : 2019/

Karar No : 2022/

Bu durumda, Türkiye Bina Deprem Yönetmeli i'nin kanuni dayana ı olan 7269 sayılı Kanununun 3.maddesinde, yeniden yapılacak, de i tirilecek, büyütülecek veya esaslı tamir görececek resmi ve özel bütün yapıların tabi olaca ı teknik artların bir Yönetmelikle tespit edilece i düzenlemesi yer almasına ra men, tasarım gözetimi ve kontrolü hizmetlerini yerine getireceklerin e itim ko ulları, mesleki yeterlilik ve deneyim konuları ve bunların belgelendirilmesi ile hizmetin yürütülmesine ili kin usul ve esasların Yönetmelik yerine dava konusu Tebli ile düzenlenmesinde hukuka uyarlık bulunmadı ı sonucuna varılmı tır.

**KARAR SONUCU:**

Açıklanan nedenlerle;

1. Dava konusu Tebli 'in **PTAL NE**,

2. Ayrıntısı a a ıda gösterilen toplam 446,70-TL yargılama giderinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine,

3. Karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 4.500,00-TL vekâlet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine,

4. Posta giderleri avansından artan tutarın kararın kesinle mesinden sonra davacıya iadesine,

5. Bu kararın tebli tarihini izleyen 30 gün içerisinde Danı tay dari Dava Daireleri Kuruluna temyiz yolu açık olmak üzere, 01/06/2022 tarihinde oyçoklu uyla karar verildi.

Ba kan Vekili

Üye

Üye

Üye

Üye

(X)

(X)